

Om Mani Padme Hum #13

Geliefde meester,

In het westen wordt het vieren geassocieerd met het Amerikaanse idee van het zich vermaken, hetgeen gelijk is aan herrie, luide muziek, filmbezoek, roken, seks, en het vrijelijk spenderen van energie, terwijl stilte en sereniteit automatisch worden verbonden met verveling en het oppotten van energie, wat uitmondt in spanning en onrust. Wilt u misschien dieper ingaan op stilte, het vieren en leven?

Chidananda, de vraag die je stelt heeft veel implicaties. Het staat niet alleen; het bevat veel vragen van belang. Ik zal iedere dimensie ervan belichten; slechts dan kan je het antwoord te weten komen. Het eerste dat je moet begrijpen is dat de mens uit twee werelden bestaat. De ene die buitenwaarts is gericht en de andere die naar binnen leidt. De mens is een dualiteit: hij is lichaam en ziel. En vanwege deze reusachtige splitsing worden al de problemen in het leven geroepen. Deze dualiteit is geen eenvoudige. Het is wat ik een 'gestalt dualiteit' noem. In dit kader kun je de twee werelden nooit als een bevatten; wanneer je de ene wilt beleven moet je de ander vergeten.

Als voorbeeld sprak ik over een boekje voor kinderen waar een plaatje in voorkomt met lijntjes, maar deze bieden twee mogelijkheden: als je aandacht op het plaatje is gericht dan zie je hetzij een oude vrouw, hetzij een schone jonge dame. Elk kun je apart zien. Wanneer je naar de oude vrouw staart is er opeens een vreemde wisseling. Zij is verdwenen en een prachtig meisje komt te voorschijn. Als je doorgaat met staren omdat de ogen hiervoor niet bedoeld zijn; ze verspringen continue. Beweging is de aard van de ogen.

Je wordt moe op iets gefixeerd te zijn, zij zoeken altijd naar iets anders. Vanwege dit merk je dat de jonge vrouw verdwijnt en de oude vrouw weer tevoorschijn komt. Zij bestaan uit dezelfde lijntjes in afwijkende combinaties, maar je kunt ze niet gelijktijdig zien. Dit is onmogelijk. Want als je het meisje bekijkt; waar zijn dan de lijntjes die de oude vrouw samenstellen? Wanneer je de oude vrouw bekijkt, zijn er geen extra lijntjes om de jonge vrouw in het leven te roepen. Je kunt elk apart zien, maar je kunt ze niet samen waarnemen. Dit is de 'gestalt dualiteit' en dit is de realiteit van de mens.

Het oosten ziet de mens slechts als een ziel, als bewustzijn, een naar binnen gericht wezen. Maar omdat het voor een vorm heeft gekozen, moet het de andere ontkennen. Daarom hebben de mystici in het oosten de werkelijkheid van de wereld voor eeuwen onophoudelijk ontkend. Zij zeggen dat hij slechts een droom is, maya, een illusie. Het is gemaakt van datgene waar dromen van zijn gemaakt. Het is er niet; het is slechts een zinsbegoocheling, slechts een verschijning.

Het oosten heeft de buitenwereld ontkend, noodzakelijkerwijze, vanwege het innerlijk mechanisme van de 'gestalt dualiteit'. Het westen heeft voor de buitenwereld gekozen en moet het innerlijke ontkennen.

De mens is slechts een lichaam. Fysiologie, biologie, chemie, maar geen bewustzijn, geen ziel, de ziel is slechts periferisch. En omdat slechts de objectwereld voor waar wordt aangenomen, was het mogelijk dat de wetenschap zich in het westen ontwikkelde. Technologieën, duizenden apparaten, -mogelijkheden om naar de maan te vliegen en naar het reusachtige universum dat je omringt. Maar met al deze kennis is er een diepe leegte geweest in de westerse psyche: iets ontbreekt er. Voor de westerse logica is het moeilijk de vinger te leggen op wat eraan ontbreekt, maar het is absoluut zeker dat er iets ontbreekt. Het huis is vol met gasten, maar de gastheer is afwezig. Je bezit al de dingen van de wereld, maar jij bent er niet. Een diepe ellende is het resultaat. Je beschikt over al het welbehagen, al het geld, alles waar de mens ooit van heeft gedroomd en als resultaat VN een eeuwen lange inspanning, kom je er plotseling achter dat je niet bestaat. Je innerlijk is leeg, er is niemand.

Het oosten heeft eveneens zijn eigen ellende onder ogen moeten zien. Er van uitgaand dat de buitenwereld niet bestaat, is er geen mogelijkheid van wetenschappelijke ontwikkeling. Wetenschap dient objectief te zijn, maar als objecten slechts verschijningen, illusies zijn, dan is het zinloos illusies te ontleden om achter de geheimen van de natuur te komen. Vandaar dat het oosten arm moest blijven, honger moest lijden, gebukt moest gaan onder eeuwen lange slavernij. Deze tweeduizend jaar durende slavernij is niet zomaar toevallig. Het oosten was erop voorbereid. Het heeft het geaccepteerd; wat maakt het uit of je in een droom meester of slaaf bent? Wat maakt het uit of je in een droom van heerlijk voedsel geniet of dat je honger lijdt? Op het moment dat je ontwaakt doen beide dromen niet ter zake. Het oosten heeft ermee ingestemd, verhongerd, verlangend in slavernij te blijven en dit is omdat het een andere -gestalte- heeft verkozen: het werkelijke is het innerlijke. Het oosten heeft geleerd om stil te

zijn, vreedzaam te zijn, te genieten van zaligheid die ontstaat wanneer je dieper je innerlijk ingaat. Maar je kunt dit met niemand delen. Het is volkomen individueel. Op zijn best kun je erover praten. Dus in het hele oosten heeft men duizenden jaren lang over spiritualiteit, bewustzijn, verlichting, meditatie gesproken en is in de materiele wereld een bedelaar, ziek, hongerig, in slavernij gebleven. Wie luistert er naar deze slaven en hun filosofieën? Het westen heeft er alleen maar om gelachen, maar deze geringschatting is niet slechts van een kant gekomen. Het oosten heeft er ook om gelachen wanneer ze mensen gadeslaan in het verzamelen van dingen, terwijl zij zichzelf verliezen. We hebben duizenden jaren met een eigenaardige gespleten geest geleefd.

Chinananda, je zegt: "In het westen is het vieren vereenzelvigd met het Amerikaanse idee van het zich vermaken." Dit brengt me tot de volgende gedachtegang. Alleen iemand die zich ellendig voelt moet worden vermaakt. Slechts een zieke heeft een medicijn nodig, een miserabel mens moet worden vermaakt, dit is een zeer geslepen strategie om je ellende te vermijden. De ellende wordt niet opgelost, je vergeet voorlopig gewoon dat je je belabberd voelt. Onder indruk van drugs, seks, van je zogenaamde plezier. Waar ben je nu eigenlijk mee bezig? Je ontsnapt aan je innerlijke leegte. Je raakt betrokken bij wat dan ook. Waar je voor op de vlucht bent is je eigen innerlijk. Dit heeft een zekere waanzin geschapen, maar omdat iedereen in het westen in hetzelfde schuitje zit valt het nauwelijks op. Miljoenen mensen kijken naar voetbal en jij noemt hen intelligent? En wie noem je dan geestelijk achtergebleven? En deze mensen worden niet slechts geabsorbeerd door deze soort sport; zij springen, zij schreeuwen en worden gewelddadig. En omdat er geen stadions groot genoeg zijn om de hele natie te herbergen, zit iedereen voor de televisie, in zijn stoel vastgeplakt. En daar doen zij hetzelfde in hun stoelen, schreeuwen zij

Ik ken iemand, omdat zijn team verloor raakte hij zo buiten zinnen dat hij zijn televisie vernielde. Ik verbleef bij hem en vroeg: "bereid je je voor op het gekkenhuis? Voetbal is, in de eerste plaats voor kinderen. Dat stadium ben je al voorbij, maar mentaal is je leeftijd niet hoger dan twaalf of dertien jaar. En wat je met je televisie hebt gedaan, doet me veronderstellen dat je niet slechts geestelijk bent achtergebleven, maar dat je geestelijk gestoord bent."

Vorig jaar presenteerde de universiteit van California een overzicht van een heel jaar bukswedstrijden. Elke keer dat er bukswedstrijden zijn, die lelijk en primitief zijn, stijgt het tal van misdaden in de staat California met dertien of veertien procent. En deze stijging neemt niet af wanneer de wedstrijden afgelopen zijn. Het blijft tenminste voor een week op dit peil. Langzamerhand wordt alles weer tot het oude terug gebracht. Mensen slaan aan het moorden, beginnen zelfmoord te plegen, te verkrachten; elk soort misdaad begint opeens op te komen.

Toch wordt het boksen door geen enkele natie als misdadig spel veroordeeld dat onmiddellijk dient te worden gestopt. En als een regering dat probeert rijst het hele land op tegen het parlement en zal protesteren, omdat boksen zo'n –vermaak- is. Twee idioten doen dingen omwille van jou. Jij, eveneens, wilde hetzelfde doen maar je wist je te beteugelen. Nu is het jezelf –vermaken-, omdat een ander het doet en je eigen onderdrukte energieën worden getoond. Het is iets dat moet worden begrepen; waarom ben je geïnteresseerd in twee mensen die zich barbaars gedragen, elkaar verwonden? Het is zeker dat je dezelfde begeerte huisvest. Misschien heb je niet het lef.....

Maar dit is iets wat veel ingewikkelder is: het hele westen is langzamerhand waarnemer geworden.

Een ander bedrijf de liefde in een film, vecht in een bokswedstrijd, voetbalt, en diep van binnen raak je met deze mensen vereenzelvigd. Het is goed dat in de bioscopen het donker blijft' omdat ik daar mensen heb zien huilen, terwijl ze best weten dat het een leeg scherm is waarop een film wordt geprojecteerd. Ik heb mensen zien lachen, op zien staan, in vervoering, en ik heb mij altijd afgevraagd..... Het lijkt erop dat de mens alles heeft overgelaten aan de vakmensen en dat hij slechts toeschouwer is geworden.

De vakman kan de handeling blijkbaar beter verrichten dan jij het kan doen. Maar denk eraan: het houdt hier niet mee op.

In een roman over existentialisme heeft de auteur een zeer helder beeld over de toekomst; namelijk dat weldra alleen bedienden de liefde bedrijven. Waarom zou jij je druk maken? ook zij kan een andere bediende betalen. Dit doet me denken aan een zeer welgesteld man die zijn psychoanalist lastig viel en kwelde. De westerse psychoanalist is een van de best betaalde vakmensen; honderden dollars per uur. Slechts weinig mensen kunnen het zich veroorloven krankzinnig te zijn. Maar deze man had de gewoonte uren achter elkaar te praten De patiënt praat op de divan en de psychoanalist luistert, maar er is een grens. De man maakt de psychoanalist dol, elke dag hetzelfde verhaal. En hij kon hem geeneens een halt toeroepen omdat hij zo goed betaalde; hij was zijn beste klant. Tenslotte beraamde hij het volgende en zei tegen de man: "vanwege jou kan ik mijn andere patiënten

niet ontvangen. Een eenvoudig hulpmiddel zal uitkomst bieden: ik zal mijn bandrecorder aanzetten. Spreek zolang je wilt tegen de recorder en 's-avonds zal ik alles wat je hebt gezegd in stilte, met meer aandacht beluisteren dan hier in de behandelkamer, omdat ik bezorgd ben over andere patiënten die niet aan de beurt komen.”

De welgestelde man ging hier onmiddellijk mee akkoord. De psychoanalist ging er niet vanuit dat hij hier zo gemakkelijk mee akkoord zou gaan. De volgende dag, toen de analist het kantoor binnenkwam, kwam de welgestelde man eruit. Hij zei: “wat is er aan de hand? Waar ga je heen? Hoe doen we je behandeling vandaag?” Hij antwoordde: “de behandeling is voorbij, omdat ik ook een plan heb opgesteld: in het duister, in de stilte, zonder verstoring van u en uw aanwezigheid, spreek ik de recorder in. Zodoende is er mijn recorder op de divan, die spreekt tot uw recorder. Waarom zou ik mijn tijd verspillen?”

De mens is zo'n extravert geworden dat hij zelfs voor een enkel moment niet stil kan zijn; dit is het moeilijkste wat er is. De mens is gejaagd. Wat is angst? Deze is, dat er de kans bestaat voor een confrontatie met je leegte en wanneer je deze eenmaal hebt ondervonden zal je bestaan al zijn interesse, diepgang, betekenis, z'n gewicht verliezen. Iedereen ontloopt zichzelf. En deze vlucht noemt men –vermaken-.

Het bestaan van de westerse mens kan in tweeën worden gedeeld. En ik heb de hele wereld gadeslagen en de meest uiteenlopende dwazen bezig gezien.

Dit zijn de twee delen: het eerste is het zich vermaken en de tweede de kater erna. Tegen de tijd dat de kater is uitgewerkt is het weer tijd voor het zich vermaken. In een vicieuze cirkel wordt de mens tussen deze twee heen en weer geslingerd, zijn leven verspelend en nergens terechtkomend.

Bij je graf terechtkomen kan moeilijk ergens terechtkomen worden genoemd. Het betekent eenvoudig dat de eeuwige herhaling zo vermoeiend en verveeld is met het vermaak en ellendige katers dat hij in het graf wil rusten. De mens rust slechts in zijn graf. Buiten het graf is hier geen tijd voor.

In het oosten hebben we de tegenovergestelde gestalt gekozen.

We hebben schatten en mysteries en geheimen ontdekt, maar met het innerlijk is het probleem dat je het niet kunt verstoffelijken. Je kunt het niet voor de rechtbank bewijzen; je kunt zelfs geen getuigen meenemen. Behalve jij, jij kunt niemand toelaten in je innerlijk. Natuurlijk schiep het oosten langzamerhand afgezonderde individuen. Deze werden constant geteisterd door de menigte, de drukte van de wereld. Zij wilde hun innerlijke stilte, hun innerlijke sereniteit, hun kalmte, ongestoord. Hun conclusie was: zonder je af van de wereld, ga naar de Himalaya of diep het woud in, waar je totaal jezelf kunt zijn. Maar deze beide alternatieven, kiezen voor een helft van de mens en het moment dat je hiervoor verkiest kom je terecht in een andere soort ellende. De soort verschilt, maar de ellende is absoluut zeker. Het oosten is miserabel vanwege zijn Gautamas de Boeddha, Mahviras, Bodhidharmas, Kabirs. Het is miserabel vanwege de grootste innerlijke zoekers. En het westen is miserabel vanwege Galileo, Copernicus, Columbus. Albert Einstein, Bertrand Russell. Deze zijn de grote mensen van het westen en het oosten en al deze mensen hebben voor een helft van de mens gekozen. Voor de halve mens kiezen is tot nu toe het grondprobleem van de ellende van de mens geweest.

Ik leer jullie de totale mens.

Het innerlijk is werkelijk even werkelijk als het uiterlijke. En het uiterlijk is even betekenisvol als het spirituele. Je dient een zeker evenwicht te realiseren, een evenwicht waarbinnen noch het innerlijk, noch het uiterlijk de overhand heeft, maar waarin beide elkaar in gelijke mate aanvullen. Tot nu toe is dit uitgebleven, maar tenzij dit plaatsvindt, is er geen mogelijkheid voor wat voor een soort mens dan ook om te bestaan. Het westen gaat ten onder aan zijn eigen triomfen en het oosten is reeds aan zijn triomfen ten onder gegaan. Het is bizar dat volkeren sterven ten gevolge van hun triomfen, kiezen voor een helft is gevaarlijk. Maar het behoeft moed om voor het geheel te kiezen, evenals inzicht en een alomvattend begrip. Een beweeglijkheid is vereist.... zoals je je huis in en uit gaat, zo eenvoudig moet het zijn om in en uit je wezen gaan zijn. Wanneer je aanwezigheid in de wereld wordt vereist moet je er in totaliteit zijn. De wereld kan je ziel niet teniet doen. En een ieder die als mens heeft verkondigd de wereld te verzaken was tegen de mensheid.. Net zo min doet het innerlijke ingaan, in meditatieve stilte verkeren, iets teniet aan de buitenwereld. Je moet deze niet veroordelen, deze niet als een zinsbegoocheling verstaan. Deze stand van zaken is zo eenvoudig te begrijpen, dat het me verbijsterd dat duizenden jaren voorbij zijn gegaan en dat dit nog steeds geen algemeen aanvaard inzicht is.

Ik moet denken aan een grote Indiase mysticus, Adi Shankara. Hij is een van de voorstanders van de filosofieën dat de wereld compleet illusoir is. Op een ochtend komt hij uit de Ganges, nadat hij zijn vroege bad heeft genomen alvorens zijn gebeden te doen. De zon is nog niet opgekomen. Het is donker. Hij komt de stenen trap op in Varanasi en een man raakt hem aan. Er was niet veel aan de hand geweest, maar de man zei eenvoudig: “vergeef

mij. Ik mag zelfs niet in uw nabijheid komen. Ik ben een soedra, een onaanraakbare/. Zelfs mijn schaduw is boosaardig." Shankara was buitengewoon ontstemd. Hij zei: "ik zal een nieuw bad moeten nemen om mezelf te reinigen." Maar hij was niet gewaar wie de man was. De man zei: "voordat u een nieuw bad neemt, zult u een aantal vragen moeten beantwoorden. Een ervan is, dat wanneer de buitenwereld onwerkelijk is, hoe vat u mij dan op als een realiteit? Het is zeker dat ik tot uw buitenwereld behoor en als deze wereld onwaar is, wat is er dan werkelijk van de reïne rivier de Ganges van de hindoes? Deze rivier behoort ook tot de buitenwereld. En hoe vat u uw eigen huid op? Is deze binnen of buikten u? Tenzij u mij dit verheldert, blijf ik hier op deze plaats. U kunt zoveel maal een bad nemen als u wilt, maar keer op keer zal ik u aanraken."

Hindoes spreken liever niet over dit voorval. En Shankara lijkt geen eerlijk mens, omdat hij na dit incident bleef leren dat de buitenwereld een illusie is. Dagelijks behoef je het voedsel van de buitenwereld en het weten van de buitenwereld, maar deze wereld is desondanks illusoir? Dit is zulke baarljke nonsens dat het tijd wordt al deze mensen te veroordelen, die de wereld hebben verzaakt, maar blijven leren dat de buitenwereld slechts een droom is. Je kan het niet vatten, wanneer de buitenwereld onwerkelijk is, wat verzaak je dan, waar ga je heen? Naar de Himalaya? Deze behoren eveneens tot de buitenwereld als de markt!

En dezelfde stompzinnigheid heeft de westerse geest beheerst. Een wetenschapper is volkomen rationeel wanneer hij in zijn laboratorium werkt met objecten, maar als je hem over zichzelf vraagt, dan antwoordt hij dat er geen binnenwereld bestaat. Hij beseft het irrationele van zijn bewering niet: wanneer het subject er niet is, wie is er dan in het laboratorium bezig? Als de binnenwereld afwezig is, wie neemt dan waar, wie berekent dan, komt dan tot conclusies? De wetenschap is waarheid, maar de wetenschapper zelf beweert dat hij onwaar is.

Deze twee dwaze ideologieën hebben de complete mensheid geruïneerd, zijn vreedzaamheid, liefde, grootsheid en waardigheid. Dit moet worden hersteld. Ik ontken Adi Shankara eveneens als Karl Max, ik ben tegen de Atheïst eveneens als tegen theïst, omdat beiden de werkelijkheid in tweeën proberen te delen, maar deze is ondeelbaar. De buitenwereld kan niet bestaan zonder de binnenwereld. Evenmin als de binnenwereld het kan stellen zonder de buitenwereld.

Beiden zijn zij de twee kanten van dezelfde munt.